

Novela nařízení vlády č. 361/2007 Sb. z pohledu fyziologie práce

MUDr. Jana Hlávková
SZÚ Praha

Konzultační den SZÚ, říjen 2009

Novela nařízení vlády č. 361/2007 Sb.

z pohledu fyziologie práce

- Fyziologických a psychologických faktorů se týká **§22- §35.**
- Hned z počátku je třeba říci, že přes naši opětovnou snahu o změnu **znění v oblasti psychické a zrakové zátěže byly všechny naše návrhy smeteny ze stolu** – agonie v kategorizaci těchto faktorů a možnostech prosazování patření ke snížení psychické a zrakové zátěže a pracovištích tedy nadále pokračuje.
- Bohužel musím konstatovat, že v tomto směru nás nepodržely ani připomínky z terénu, co jsem viděla, ani jedna z připomínek neobsahovala podnět ke změně paragrafů týkajících se těchto dvou faktorů.

Novela nařízení vlády č. 361/2007 Sb. z pohledu fyziologie práce

- Nejprve bych chtěla poděkovat všem, kteří vyjádřili své připomínky k předložené verzi novelizace.
- Musím konstatovat, že s většinou připomínek z terénu bylo třeba souhlasit, pomohly, dle mého názoru, upravit text do srozumitelnější podoby.
- Připomínám jen, že ačkoli text návrhu na úpravy ze SZÚ byl na MZ dodán již v květnu, vlastní diskuze byla zahájena až těsně před termínem odeslání návrhu novelizace.
- **Doufám, že tentokrát se podařilo upravit NV do přijatelné a srozumitelné podoby.**

Novela nařízení vlády č. 361/2007 Sb. z pohledu fyziologie práce

- **§ 22 – 23 – týká se celkové fyzické zátěže**
- Vymezení fyzické zátěže v §22 zůstalo beze změny.
- Změny nastaly až v § 23 a to ve smyslu, jak jsme o nich diskutovaly na posledním konzultačním dnu.

Novela nařízení vlády č. 361/2007 Sb. z pohledu fyziologie práce

§ 23 – Změnil se název paragrafu
původní:

Hygienický limit, bližší požadavky na
pracovní postupy

nyní:

Hygienický limit, zjišťování a hodnocení
celkové fyzické zátěže

Novela nařízení vlády č. 361/2007 Sb. z pohledu fyziologie práce

§ 23 bod 2)

- Vyjmenovány hygienické limity průměrné a přípustné
- úprava terminologie dle toho, jak se s těmito limity dále pracuje.
- Je zde uvedeno, že se jedná o hygienické limity přepočtené na osmihodinovou pracovní směnu
- Nově je doplněna definice „průměrné osmihodinové směny“:

Za průměrnou osmihodinovou směnu se pokládá směna vypočtená jako časově vážený průměr na osmihodinovou směnu, která probíhá za obvyklých pracovních podmínek, při níž doba výkonu práce v daném časovém úseku odpovídá skutečné míře zátěže.

Novela nařízení vlády č. 361/2007 Sb. z pohledu fyziologie práce

Terminologie hygienických limitů u faktoru celková fyzická zátěž byla v celém paragrafu upravena v tom smyslu, že :

- Přípustné hygienické limity jsou limity, jejichž hodnoty nesmí být u nerizikové práce překračovány.
- Přípustné limity se u směny delších než 8 hodin nenavyšují (tzn. platí stejné limity pro všechny typy směn).
- Průměrné hygienické limity mohou být u směn delších než 8 hodin navyšovány tak, jak to upravuje bod 5 navrhovaného § 23.

Novela nařízení vlády č. 361/2007 Sb. z pohledu fyziologie práce

- V původních bodech 3) 5) §23- pouze drobné formální úpravy.
- Přeformulován byl bod 5 (původní 6) týkající se práce ve směnách delších než 8 hodin.

Znění :

Jde-li o práci ve směnách delších než osmihodinových, odpovídá hodnota navýšení (myslí se tím maximálního možného navýšení) v procentech skutečné délce směny, u směny 12hodinové a delší nesmí být průměrné směnové hodnoty energetického výdeje navýšeny o více než 20%.

Novela nařízení vlády č. 361/2007 Sb. z pohledu fyziologie práce

- **V podstatě průměrné limitní hodnoty** (v případě celkové fyzické zátěže průměrná směnová hodnota energetického výdeje) mohou být u takovýchto směn navyšována, maximálně pak o 20% - u 12 hodinových směn.
- Z tohoto bodu (původní 6) nyní 5) se vypustilo v původní verzi nesprávně formulované ustanovení týkající se nezbytnosti současného snížení průměrných minutových limitů (tzn. průměrného minutového energetického výdeje) o maximálně 20%.

Novela nařízení vlády č. 361/2007 Sb. z pohledu fyziologie práce

- §24 a 25 – **týkají se lokální svalové zátěže**
- § 24 – vymezení lokální svalové zátěže zůstává nezměněno
- §25 – upraven zejména terminologicky (přípustné a průměrné hygienické limity ve stejném smyslu jako §23), **vypuštěn termín charakteristická směna**

Novela nařízení vlády č. 361/2007 Sb. z pohledu fyziologie práce

§25

bod 2) definovány hygienické limity s důrazem na skutečnost, že se jedná o hodnoty **přepočítané na průměrnou osmihodinovou směnu tak, jak je tato směna definována v § 23**

bod 3) definuje přípustný hygienický limit vyjádřený hodnotou % F max - **což je průměrná směnová časově vážená hodnota vynakládaných svalových sil vyjádřená v % F max** – odkaz na přílohu č. 5, v které jsou uvedeny hygienické limity pro práci s převahou statické složky a pro práci s převahou složky dynamické

Novela nařízení vlády č. 361/2007 Sb. z pohledu fyziologie práce

§ 25 obsahuje dále **ustanovení o průměrných hygienických limitech**, které mohou být ve směnách delších než 8 hodin navyšovány:

- Hygienický limit pro počet vynakládaných svalových sil v rozmezí 55 -70% F_{max} .
- Hygienický limit pro celosměnový počet pohybů ruky a předloktí s ohledem na vynakládané svalové síly dle tabulky č. 6 v příloze č. 5 tohoto nařízení vlády.

Novela nařízení vlády č. 361/2007 Sb. z pohledu fyziologie práce

§ 25 dále **definuje další přípustné hygienické limity**
(kromě % Fmax)

- Vynakládání svalových sil nad 70% Fmax u práce s převahou dynamické složky a nad 45% Fmax u práce s převahou statické složky.
- Hodnoty minutových počtů pohybů drobných svalů ruky a prstů (síly 3% Fmax a 6% Fmax).

Novela nařízení vlády č. 361/2007 Sb. z pohledu fyziologie práce

- V jednotlivých bodech § 25 kromě již zmíněných terminologických změn jsou pouze formulační úpravy.
- Změny doznal bod 8 (původní 9), který se **týká maximálního možného navyšování průměrných hygienických limitů v závislosti na délce směn o maximální hodnotu 20%** (u 12 hodinových směn). Vypuštěno nesrozumitelné a špatně v původní verzi nesprávně formulovaného ustanovení týkající se snížení hygienických limitů krátkodobých o 20%.

Novela nařízení vlády č. 361/2007 Sb. z pohledu fyziologie práce

- Bod 9) v návrhu – odkazuje na přílohu č. 5 část B, která upravuje Měření a hodnocení lokální svalové zátěže
 - tato byla ponechána v původním znění, v poslední době vznikly však problémy s její interpretací v tom smyslu kdo provádí v ní uvedené hodnocení.

Novela nařízení vlády č. 361/2007 Sb. z pohledu fyziologie práce

Za paragraf 25 by měl být nově vložen § 25 a) s názvem:

Minimální opatření k ochraně zdraví při práci s celkovou fyzickou a lokální svalovou zátěží

Znění: práce spojená s celkovou fyzickou zátěží a lokální svalovou zátěží překračující hygienické limity musí být přerušována bezpečnostními přestávkami v délce trvání 5 až 10 minut po každých 2 hodinách práce od započetí výkonu nebo musí být prokazatelně zajištěno střídání činností nebo zaměstnanců.

Novela nařízení vlády č. 361/2007 Sb. z pohledu fyziologie práce

§ 26, 27 a nový § 27 a) se týká pracovních poloh.

§ 26 bude se týkat vymezení pracovních poloh –
mírně upravená definice

Nové znění: Zdravotní riziko pracovních poloh se hodnotí při trvalé práci vykonávané zaměstnancem **zejména** provádí-li opakující se pracovní úkony, při nichž si nemůže pracovní polohu volit sám, ale tato je přímo závislá na konstrukci stroje, uspořádání pracovního místa a pracoviště a charakteru prováděné práce (poslední - doplněno).

Novela nařízení vlády č. 361/2007 Sb. z pohledu fyziologie práce

§ 27 bod 1) – změněn takto:

Hygienickými limity pracovní polohy se rozumí hodnoty směnové průměrné a směnové přípustné přepočtené na průměrnou osmihodinovou pracovní směnu. **Hodnocení zdravotního rizika pracovní polohy se provádí na základě jejího zařazení mezi přijatelnou, podmíněně přijatelnou a nepřijatelnou pracovní polohu podle přílohy č. 5 k tomuto nařízení, části C, bodů 1 až 3.**

Novela nařízení vlády č. 361/2007 Sb. z pohledu fyziologie práce

§ 27 bod 2) nakonec jsme po diskuzi zachovali
dvoukrokový systém

Nové znění bodu 2)

Při hodnocení pracovní polohy se používá dvoukrokový systém. První krok zahrnuje hodnocení poloh jednotlivých částí těla podle úhlů, druhý krok určuje podmínky práce, za kterých lze pracovní polohu označenou v prvním kroku za podmíněně přijatelnou zařadit mezi pracovní polohu přijatelnou nebo pracovní polohu nepřijatelnou mezi pracovní polohu podmíněně přijatelnou.

Novela nařízení vlády č. 361/2007 Sb. z pohledu fyziologie práce

§ 27 bod 3) a 4)

Definují hygienický limit pro **dobu trvání** zaujímání jednotlivých podmíněně přijatelných a nepřijatelných pracovních poloh v průměrné osmihodinové pracovní směně (odstraněn pojem charakteristická směna)– **dle nového znění jde o průměrné hygienické limity**

Novela nařízení vlády č. 361/2007 Sb. z pohledu fyziologie práce

§27 bod 5) nový

Nové znění:

Jde-li o práci ve směnách delších než osmihodinových, odpovídá hodnota navýšení v procentech skutečné délce směn; u směny 12ti hodinové a delší nesmí být průměrný hygienický limit práce v podmíněně přijatelné a nepřijatelné pracovní poloze, navýšen o více než 20% nad stanovený časový limit.

Novela nařízení vlády č. 361/2007 Sb. z pohledu fyziologie práce

§ 27a) **nový paragraf**

Minimální opatření k ochraně zdraví při práci v podmíněně přijatelných a nepřijatelných pracovních polohách

Práce spojená se zaujímáním podmíněně přijatelných a nepřijatelných pracovních poloh překračující stanovené hygienické limity musí být přerušována bezpečnostními přestávkami v trvání 5 až 10 minut po každých 2 hodinách od započetí výkonu nepřetržité práce nebo musí být prokazatelně zajištěno střídání činností nebo zaměstnanců.

Novela nařízení vlády č. 361/2007 Sb. z pohledu fyziologie práce

§ 28 – 30 týká s **ruční manipulace s břemeny**

§ 28 – by měl být zcela zachován v původním znění – týká se vymezení ruční manipulace s břemeny, zůstala zachována i část tohoto bodu, která říká, že za ruční manipulaci s břemenem se pokládá též zvedání a přenášení živého břemene.

Novela nařízení vlády č. 361/2007 Sb. z pohledu fyziologie práce

Zcela nově je formulovaný bod 1) § 29

Nové znění:

Hodnocení zdravotního rizika při ruční manipulaci s břemenem zahrnuje mimo posouzení hmotnosti ručně manipulovaného břemene, kumulativní hmotnosti a vynakládaného energetického výdeje i vyhodnocení pracovních podmínek, za kterých k ruční manipulaci dochází.

Novela nařízení vlády č. 361/2007 Sb. z pohledu fyziologie práce

Další body § 29 pak definují průměrné a
přípustné hygienické limity :

bod 2) nové znění

Hygienickými limity ruční manipulace s
břemenem se rozumí hodnoty směnové
průměrné a směnové přípustné limity
přepočtené na průměrnou osmihodinovou
pracovní směnu.

Novela nařízení vlády č. 361/2007 Sb. z pohledu fyziologie práce

§ 29 v dalších bodech definuje hyg. limity pro ruční manipulaci s břemeny

Průměrné hygienické limity:

- Jsou celosměnové kumulativní hmotnosti pro ženy a muže + průměrný směnový energetický výdej
- Celková doba přenášení a zvedání břemene v průměrné osmihodinové pracovní směně

Přípustné hygienické limity

- Jsou hmotnosti ručně manipulovaných břemen obecně a v sedě pro ženy a muže

Novela nařízení vlády č. 361/2007 Sb. z pohledu fyziologie práce

§ 29 další bod zůstávají jen s terminologickými a drobnými úpravami, zůstávají hygienické limity pro tlačné a tažné síly jako limity přípustné.

Nově formulovaný je bod 12)

Jde-li o práci ve směnách delších než osmihodinových, odpovídá hodnota navýšení v procentech skutečné délce směn; u směny 12tihodinové a delších nesmí být průměrné hygienické limity pro práci s ruční manipulací s břemenem navýšen o více než 20 %.

Novela nařízení vlády č. 361/2007 Sb. z pohledu fyziologie práce

Do § 30 , který se týká minimálních opatření se doplňuje odstavec 3), který zní:

(3) Práce spojená s ruční manipulací s břemenem, překračující stanovené hygienické limity, musí být přerušována bezpečnostními přestávkami v trvání 5 až 10 minut po každých 2 hodinách od započetí výkonu nepřetržité práce nebo musí být prokazatelně zajištěno střídání činností nebo zaměstnanců.

Novela nařízení vlády č. 361/2007 Sb. z pohledu fyziologie práce

§ 39 odstavec 1 zní:

- (1) Pokud je při trvalé práci, zařazené jako riziková podle zákona o ochraně veřejného zdraví nezbytné nepřetržité používání osobních ochranných pracovních prostředků k omezení působení rizikového faktoru **nebo při trvalé práci musí zaměstnanec povinně osobní ochranný pracovní prostředek používat z jiného důvodu a tento ochranný pracovní prostředek ztěžuje zaměstnanci pohyb, dýchání, vidění a jiné fyziologické funkce, musí být během práce zařazeny bezpečnostní přestávky, při nichž může zaměstnanec odložit osobní ochranný pracovní prostředek.**

Novela nařízení vlády č. 361/2007 Sb. z pohledu fyziologie práce

§ 39 pokračování – přidáno bez konzultace s námi

Za ztěžování pohybu, dýchání, vidění a jiných fyziologických funkcí se nepovažuje stav odpovídající pocitu omezení, které je vnímáno individuálně nebo stav, při němž míra omezení nebrání základnímu využívání fyziologické funkce.

Zachován zůstal další původní text:

První přestávka se zařazuje nejpozději po 2 hodinách od započetí výkonu práce v trvání nejméně 10 až (nově)

15 minut, následné přestávky se zařazují nejpozději po každých 2 hodinách výkonu práce v trvání nejméně 10 minut, poslední přestávka nejméně v trvání 10 minut se zařazuje nejpozději 1 hodinu před ukončením směny.

Novela nařízení vlády č. 361/2007 Sb. z pohledu fyziologie práce

Příloha č. 5

- **Změny názvů tabulek** ve smyslu terminologických úprav (přípustné a průměrné limity)

Novela nařízení vlády č. 361/2007 Sb. z pohledu fyziologie práce

Na žádost terénu **doplněna definice statické zátěže**

- Statickou složkou se rozumí zátěž bez pohybu při svalovém stahu v délce trvání 3 sec. a více nebo jako zátěž spojená s pohybem svalových struktur bez dostatečných odpočinkových časů.
- Převaha statické práce znamená, že statické úkony jsou prováděny v průměrné osmihodinové směně po dobu delší než 4 hodiny.

Novela nařízení vlády č. 361/2007 Sb. z pohledu fyziologie práce

Příloha č. 5

Upravena tabulka č. 6 týkající se počtu pohybů s ohledem na vynakládané svalové síly jednak **terminologicky**

(Průměrný počet pohybů za průměrnou osmihodinovou směnu, průměrný minutový počet pohybů za průměrnou osmihodinovou směně),
jednak upraveny - **přepočítány minutové hodnoty z celosměnových**, bylo zde několik chyb)

Novela nařízení vlády č. 361/2007 Sb. z pohledu fyziologie práce

Byly provedeny některé úpravy v tabulkách pro hodnocení podmíněně přijatelných a nepřijatelných pracovních poloh.

- Doplněn do nepřijatelných prac. poloh hlavy **záklon hlavy s frekvencí pohybů větší nebo rovné 2/min.**
- **Extrémní polohy kloubů horních končetin, jejichž rozsah se blíží maximálnímu rozpětí.**

Novela nařízení vlády č. 361/2007 Sb. z pohledu fyziologie práce

Doplněny statické nepřijatelné polohy DK

- Extrémní polohy kloubů dolních končetin, jejichž rozsah se blíží maximálnímu rozpětí
- Nevhodné polohy dolních končetin (extrémní flexe kolene, extrémní dorzální a palmární flexe v kotníku, vnitřní nebo zevní rotace kloubů DK)

Novela nařízení vlády č. 361/2007 Sb. z pohledu fyziologie práce

Doplněny:

Dynamické nepřijatelné polohy kloubů DK:

- Vnitřní a zevní a rotace kloubů DK spojená s frekvencí pohybů větší nebo rovné 2/ min.

Dynamické podmíněně přijatelné polohy DK

- Vnitřní a zevní a rotace kloubů spojená s frekvencí pohybů menší než 2/ min.

Novela nařízení vlády č. 361/2007 Sb. z pohledu fyziologie práce

Polohy ostatních částí těla:

- Změněno v části nepřijatelné prac. polohy statické:

Nové znění: Extrémní polohy kloubů

(rozumí se všech, nejen horních končetin)

- Doplněna vysvětlivka pod tabulkami a grafy:

Statickou pracovní polohou se rozumí poloha udržovaná déle než 4 sec podle ČSN EN 1005

Děkuji za pozornost

WE HAVE EVERY THING FOR YOU.

WWW.BATKHELA.COM